

SİMÜLASYON UYGULAMALARININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİ: Güçlü ve geliştirilebilir yönleri

Psk. Dr. Beyza Ünal, [Engelli Kadın Derneği, beyzaunal7@gmail.com](mailto:beyzaunal7@gmail.com)
Claire Özel, ODTÜ Hazırlık Engelli Öğrenci Koordinatörü claire@metu.edu.tr

Simülasyon uygulamaları engellilik deneyiminin derinden anlaşılmasını sağlamak, engelliliğe yönelik duyarlılığı ve farkındalığı arttırmak, toplumun engelliliğe ve engelli bireylere bakışını olumlu yönde değiştirmek amacıyla sıklıkla kullanılmaktadır. Bu uygulamaların sonucunda katılımcıların engelliliğe daha kabul edici bir şekilde yaklaşacağı ve engelli bireylerin yararına düzenlemeler yapmaya daha eğilimli olacağı düşünülmektedir. Ancak, bu etkinliklerin, kısa süreli ve kısıtlı uygulamalarının olası sonuçları düşünülmeden, katılımcıların önceki deneyimleri ve psikolojik durumları göz önünde bulundurulmadan ya da etkinliğin sonuçlarının takibi yapılmadan uygulanmasının engellilik hareketine yarardan çok zarar verdiği düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, simülasyon uygulamalarının etkin bir şekilde toplumsal değişime katkıda bulunabilmesi için uygulayıcıların dikkat etmesi gereken noktaları özetlemektir.

Simülasyonların YANLIŞ kullanımları:

- Engellilerin deneyimlerini tamamen yansıtan etkinlikler olarak tanıtılması
- Katılımcılara, engellilerin yaşamlarını sürdürürken kullanmakta oldukları alternatif çözüm yolları ve baş etme becerileri konusunda hiçbir bilgilendirme yapılmaması
- Katılımcılar üzerinde korku, kaygı ve stres tepkileri yaratacak şekilde tasarlanması
- Katılımcılara, engelliler ile ilgili düşüncelerini gözden geçirme ve değiştirme olanaklarının sunulmaması gibi durumlar, simülasyonların İSTENMEYEN sonuçlara yol açmasına neden olmaktadır:
- Engellilik deneyiminin eksik veya yanlış bir şekilde anlaşılmasına neden olur.
- Engelliliğin yalnızca engelli kişinin fiziksel durumuyla alakalı bir sorun olduğu algısını güçlendirir; fiziksel ve tutumsal engellere odaklanmayı zorlaştırır.
- Engelliliğe uyum sürecinin gözden kaçırılmasına neden olur.
- Katılımcıların engellileri daha yetersiz değerlendirmesine neden olur ve var olan önyargılarını güçlendirir.
- Katılımcıların çaresizlik hislerini ve engelli olma korkularını artırır.
- Engellilere yönelik acıma veya yüceltme hissini kuvvetlendirir.
- Katılımcıların, engellilerle kişilerarası ilişkiler kurmakta güçlük yaşamalarına neden olur.

Simülasyonların toplumda yapıcı bir şekilde kullanılmasını sağlayacak OLUMLU yönleri de bulunmaktadır:

Katılımcılara, erişilebilirlik konusunda karşılaşılan engeller konusunda bilgi verir ve toplumda sosyal modele dair anlayışı destekler.

Evrensel tasarımın ve makul düzenlemelerin engellilerin özgürleşmesi ve güçlenmesindeki önemini anlaşılmasını sağlar.

Bir görevin yerine getirilmesinde alternatif çözüm yollarının mümkün olduğunu gösterir ve engellilerin kullandığı çözüm yolları hakkında bilgi verir.

Engellilerin hayatlarının daha olumlu bir bakış açısıyla değerlendirilmesini sağlar.

Toplumun engelliliğe yönelik tutumuyla ilgili bir tartışma ortamının oluşmasına destek olur.

Engellilerin karşılaştığı ayrımcı tutumların ve bunların toplumsal kökenlerinin farkına varılmasını sağlar.

Engellilerle daha sağlıklı bağların kurulmasını sağlar.

Simülasyonların çeşitli yollarla DOĞRU şekilde uygulanır hale getirilmesi, istenmeyen sonuçlarının ortadan kalkmasını ve olumlu sonuçlarının daha etkili bir şekilde ortaya çıkmasını sağlamaktadır:

- Simülasyonlar tasarlanırken engelli bireylere danışılması ve uygulanması, sonuçlandırılması ve değerlendirilmesi aşamalarında engellilerin de dahil edilmesi
- Öğrenme hedefleri konusunda net olunması ve katılımcıların bu hedeflere ulaşabilmeleri için uygun rehberliğin verilmesi
- Engelliliği toplumsal bağlamıyla birlikte, bir bütün olarak değerlendirmeye olanak tanınması
- Engellilerin kullandığı alternatif çözüm yollarını içeren bir öğrenme etkinliği olarak tasarlanması ve açık bir yönergeyi takip etmesi
- Engellilik durumunun kendisinden ziyade, engellilerin karşılaştığı ayrımcılığın anlaşılmasına odaklanması
- Etkinlik sonucunda, engellilerin toplumsal yaşama eşit katılımlarını sağlayabilmek için, çevrenin erişilebilirliğinin nasıl artırılabilirliğinin açık bir şekilde tartışılması
- Engelli bireylerin etkinliğe katılımını ve katılımcıların engellilerle etkileşime girmesini sağlaması ve engellilere, kendi hikayelerini anlatma fırsatını vermesi
- Engelli bireylerin erişilebilir ve erişilebilir olmayan ortamlarda gözlemlenmesi
- Engelliliğin sosyal modelinin öğretilmesi için en etkin yöntemin belirlenebilmesi ve simülasyonların uzun süreli etkilerinin anlaşılması için araştırmaların yürütülmesi

Simülasyonların başarılı olması için TALİMATLAR:

- Amaçları açık bir şekilde belirtin.
- Gönüllülük esasına önem verin.
- Karşılaşılan zorlukları ve hem sistemin hem de bireyin kendisinin getirdiği çözüm yollarını gösterin.
- Evrensel tasarım değerinin anlaşılmasını sağlayın.
- Engelli bireyleri, simülasyonların planlanmasında ve mümkünse uygulanmasında sürece dahil edin.
- Olumlu tutum değişikliğini destekleyin.
- Katılımcıların etkinliği baştan sona değerlendirmelerine ve rahatsızlıkları hakkında düşünmelerine yardımcı olun.
- Etkinliğin, engelliliğin sosyal modeli çerçevesiyle uygulanmasını sağlayın.

Kaynaklar:

- Burgstahler, S., & Doe, T. (2004). Disability-related simulations: If, when, and how to use them. *Review of Disability Studies*, 1(2), 4-17.
- Ladau, E. (2014). I won't pretend that disability simulation works. Erişim adresi (Nisan 2, 2018 tarihinde): https://www.huffingtonpost.com/emily-ladau/i-wont-disability-simulation_b_4936801.html
- Nario-Redmond, M. R., Gospodinov, D., & Cobb, A. (2017). Crip for a day: The unintended negative consequences of disability simulations. *Rehabilitation Psychology*, 62(3), 324-333. doi: 10.1037/rep0000127
- Silverman, A. M., Gwinn, J. D., & Boven, L. V. (2014). Stumbling in their shoes: Disability Simulations Reduce Judged Capabilities of Disabled People. *Social Psychological and Personality Science*, 6(4), 464-471. doi: 10.1177/1948550614559650
- Silverman, A. M. (2017). Disability simulations: What does the research say? Erişim adresi (Nisan 4, 2018 tarihinde): <https://nfb.org/images/nfb/publications/bm/bm17/bm1706/bm170602.htm>
- Thorpe, J. R. (2017). Disability simulators don't work, but there are other ways to be an able-bodied ally. Erişim adresi (Nisan 2, 2018 tarihinde): <https://www.bustle.com/p/disability-simulators-dont-work-but-there-are-other-ways-to-be-able-bodied-ally-75727>

Bu posterin PDF'si claireozel.wordpress.com/turkce/engellilik/engel-sakat-bilinci/simulasyon-uygulamalari/ sayfasında bulunmaktadır.

12.Engelsiz Üniversiteler Çalıştayı Hacettepe Üniversitesi 10-11 Mayıs 2018